

Ljudska PRAVICA

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE SLOVENIJE

Leto X. — Štev. 288.

Ljubljana, torek, 6. decembra 1949

Izhaja vsak dan razen ob petkih

Mesečna naročnina din 45.—

Cena din 2.—

Pripravimo vse za sestavo letnega končnega računa v obdelovalnih zadrugah

Čedalje bolj se bliža konec leta, z njim pa tudi ena zelo važnih nalog obdelovalnih zadrug. Ob zaključku poslovnega leta bodo morale obdelovalne zadruge razdeliti dohodke na osnovi letnega obračuna. Dobro pripravljeno letni obračun je velike važnosti, kajti iz njega so razvidni rezultati dela vsega zadrugnega članstva, njihovi uspehi v proizvodnji, napake in pomanjkljivosti preteklega leta — skratka vse gospodarsko žiljenje zadruge.

Ta važna naloga bo dobro opravljena samo tedaj, če je v zadrugi dobro urejeno in tekoče knjigovodstvo in če se že onaprej izorjajo vse potrebne predpriprave. Popolnoma napačno bi bilo misliti, da je letni obračun samo administrativna naloga. Razumeti je treba, da je sestavljanje letnega obračuna važna politična, ekonomska in organizacijsko-nprasanje, tako za zadrugo samo, kakor tudi za nadaljnje širjenje zadrugništva.

Zelo važno je, da pravilno razumejo pomen letnega obračuna in razdelitve dohodkov tako zadruga vodstva, kakor tudi poverjeničstva za kmetijstvo okrajnih ljudskih odborov, ki so dolžni dati zadrugam vsa pomoč. Skupni dohodki obdelovalne zadruge — pravijo zadruga pravila — se določijo tako,

da se od vrednosti skupnega letnega pridelka odšteje vrednost dejanskih stroškov zadruge, med katere se štejejo tudi plačila za storitve nezadrugnikov, vplačila v amortizacijski sklad in upravninski stroški. Iz tako izračunanih skupnih dohodkov zadruge, se poravnajo po vrsti prispevki za druge zadrugne sklade, zakupnine oziroma obresti in zaslužek zadrugnikov.

Prav zaradi velike važnosti te naloge morajo vodstva zadrug že ta mesec pripraviti vse za pravočasno in pravilno sestavo letnega obračuna in razdelitve dohodkov. Pri tem delu pa ne sme biti nikakor zaposlen samo knjigovodja, marneč predosem tudi predsednik, upravniki in kontrolni odbor.

Edino na ta način bo zbor zadrugnikov lahko uspešno opravil svojo nalogo v zvezi s sestavo letnega končnega računa zadruge in sprejel dobre sklepe o razdelitvi letnih dohodkov. Poverjeničstvo za kmetijstvo pa mora stalno spremljati in kontrolirati predpriprave za sprejem letnega končnega računa za vsako zadrugo posebej in jim nuditi potrebno pomoč. Tako bo lahko letni končni račun zadruge napravljen čim prej in ne bo osekalo 1. februarja, ki je zadnji rok določen z zadrugnimi pravili.

V Leskovcu je 13 delavcev izpolnilo in presežilo petletni plan do Dneva republike

Med 150 delavci tekstilnega podjetja »Kosta Stamenkovič« v Leskovcu, ki so jih proglasili za udarnike, je tudi 9 tkalcev, ki so povprečno v dveh letih in osmih mesecih izpolnili svoje petletne naloge.

Enajstkratna udarnica tkalka Rozka Stefanović je izpolnila svoj petletni plan do 28. maja, enajstkratna udarnica Zorka Kostić pa tri dni kasneje. Najboljša delavska podjetja in trinajstkratna udarnica Zagorka Andrejevič je izpolnila svoj petletni plan do 5. julija. Od 8. do 22. julija so izpolnili svoj petletni plan desetkratni udarnik Miloš Dimitrijevič, enajstkratna udarnica tkalka Liška Djurdjevič, Jelka Jovanović in Angelina Janković, dvanajstkratna udarnica.

Razen teh so izpolnile svoje naloge po petletnem planu tkalka Milunka Pavlovič do 5. novembra in Zorka Jovanović do 15. novembra.

Ti delavci in delavke so najboljši v celotnem delovnem kolektivu tekstilnega podjetja »Kosta Stamenkovič« in so razen tega usposobili večje število delavcev za samostojno delo na več vr-

tenih. Devet večkratnih udarnikov — najboljših delavcev se je zavezalo, da bodo drugi petletni plan izpolnili do 29. novembra 1951. leta.

Vsi ti delavci so poslali tovarišu Titu pozdravno brzojavko, v kateri pravijo med drugim tole: »Devet tkalcev in tkalcev tekstilnega podjetja »Kosta Stamenkovič« v Leskovcu Ti pošilja borbeno delavske pozdrave in Ti sporoča, da smo naše obveznosti po petletnem planu izpolnili pred rokom povprečno za 2 leti in 8 mesecev ter delamo sedaj za drugi petletni plan. S te slovesne konference Ti dajemo obvezo, da bomo tudi drugi petletni plan izpolnili do konca l. 1951. za našo socialistično domovino.«

Razen delavcev tekstilnega podjetja »Kosta Stamenkovič«, ki so že izpolnili svoje petletne proizvodne naloge, je tudi četvorica delavcev podjetja za predelavo konoplje »Zele Veljkovič« v Leskovcu izpolnila in presežila petletni plan do 24. novembra. Desanka Voniča je 24. novembra presežila svoj petletni plan za več kot 8%. Njena tovarišica Vida Petrovič je 101% in Vida Friček za 1%. Blagoje Djurdjevič pa za 5%.

V Makedoniji delajo kolektiv skoraj vseh tovarn za četrto leto petletke

V vseh rudnikih, in vseh gradbiščih in v vseh tovarnah v Makedoniji napejajo delovni ljudje vse sile, da čim hitro izpolnijo Partiji in tovarišu Titu dane obveznosti. Letni plan hočejo brezpogojno izpolniti pred določenim rokom. Makedonci vse tovarne ter mnogi rudniki in gradbišča v Makedoniji delajo že po planu za četrto leto petletke.

V tej veliki borbi za prekoračenje planskih nalog, ki so v primeri z lanskoletnimi znatno večje, so dosegli delovni ljudje Makedonije že pomembne uspehe. Mnogo delavcev je svoje petletne naloge že izpolnilo. Pri graditvi novih tovarn, stanovanjskih kolonij in raznih drugih objektov so se odlikovali gradbeni delavci, ki so prvi sprejeli tekmovanje za visoko storilnost dela in prvi v Makedoniji uvedli nov način kot sistem v delu.

Doslej je 24 elektrarn izpolnilo letni plan proizvodnje električne energije

Beograd, 5. decembra — Doslej je izpolnilo svoj letni plan proizvodnje električne energije 11 hidroelektrarn in 13 termoelektrarn v državi. Plan so med drugim izpolnile termoelektrarne v Beogradu 26 dni pred rokom, nato največja termoelektrarna v državi v Trbovljah 28 dni pred rokom in nova hidroelektrarna Mariborski otok 33 dni pred rokom.

Dr. Bebler predstavnik FLRJ v Varnostnem svetu

Beograd, 5. dec. (Tanjuž). Dr. Aleš Bebler, pomočnik zunanjega ministra, je bil imenovan za predstavnika Jugoslavije v Varnostnem svetu in stalnega delegata FLRJ pri Združenih narodih.

Dr. Jože Vilfan, dosedanji stalni delegat FLRJ pri Združenih narodih, je bil imenovan za pomočnika zunanjega ministra.

Hidrocentrala Mariborski otok je 35 dni pred rokom izpolnila plan

Na Dan republike je delovni kolektiv hidrocentralne Mariborski otok praznoval prvo obletnico obratovanja prvega generatorja, izgradnje elektrarne z vodom 110 KV, istočasno pa tudi izvršitev letnega plana proizvodnje kilovatinih ur. V noči od 26. na 27. november je namreč izpolnil svoj proizvodni plan 35 dni pred rokom. To je prva hidrocentrala v Sloveniji in druga v Jugoslaviji, ki je plan že izpolnila.

Na proslavi so dobili zaslužno priznanje najboljši delavci; šest izmed njih jih je dobilo naziv udarnika, 35 pa je prejelo nagrade. Delovnemu kolektivu je na tej proslavi šestletni generalni direktor elektrogospodarstva Slovenije tovariš Dolinšek, ki je naglasil pomen te dolovne zmage in pomen povečanja proizvodnje električne energije. S proslavo je postal delovni kolektiv resolucijo ministru elektrogospodarstva Jugoslavije tovarišu Petroviču, v kateri obljublja, da bo vsak član opravil v decembru še 30 prostovoljnih ur.

V KOSOVSKI MITROVICI JE PRIČELA OBRATOVATI NOVA TOVARNA PLOČEVINASTIH IZDELKOV

29. novembra je v Kosovski Mitrovici pričela obratovati nova tovarna pločevinastih izdelkov. Stroje za to tovarno so izdelali največ v naših tovarnah, preostale stroje, ki smo jih dobili na račun reparacij, a niso imeli vseh delov, so popravili v naših delavnicah.

NOVA BOMBAZNA PREDILNICA V ZAGREBU

Pred nedavnim so v Zagrebu končali gradnjo moderne bombazne predilnice. Stroje so montirali naši strokovnjaki sami, in sicer v dvakrat krajšem času kot so to predvideli tuji strokovnjaki. S to tovarno bomo ponovno povečali proizvodnjo tekstila in razširili ozko grlo tekstilne industrije.

V usnjarski industriji so s tekmovanjem dvignili storilnost dela za 10%

Pri nas so se usnjari kaj kmalu dobro znašli in začeli uspešno reševati vse naloge, ki jih je narekovalo gibanje za večjo storilnost. Uspehi tekmovalni v podjetjih nam to potrjujejo. Tehnične in gospodarsko-financične analize uspehov g-

lezenski izostanki nad 3 dni so bili prej 6,44%, v mesecih tekmovalja pa so se znižali na 4,75%. Neupravičeni izostanki so padli od 0,19% na 0,08%.

V vsej usnjarski industriji LR Slovenije, včevši tudi podjetja, ki so še ne-

lezena in oktobrski plana bila presežena za 3%. Produktivnost se je dvignila za 19%, fluktuacija delovne sile se je zmanjšala od 143 ljudi na 80. Delovna disciplina pa se je v celoti pri bolezenskih izostankih do 3 dni izboljšala od 0,65% na 0,74%. Manjši so bili tudi bolezenski izostanki nad 3 dni in neupravičeni izostanki.

Uspeh tekmovalja za večjo storilnost ima svoj odraz tudi v finančnem učinku, ki se vidi ravno v razmerju med finančnim in blagovnim fondom. Blagovni fond se je v primeru s plačilnim fondom zvišal v usnjarski republiškega značaja za 0,92 odstotka, v tovarnah čevljev za »Obutvičje«, Kranj, za 2,22%, v usnjari galanterije za 12,58%, v vseh tovarnah republiškega značaja za 1,63%, v bivših tovarnah zveznega značaja za 11,43% in v vsej usnjarski industriji Slovenije za 2,45%. Da se je blagovni fond zvišal, kljub temu, da delavce plačujejo za preseganje norm v boju za višjo storilnost pod obstoječih normah, je to dokaz, da gre vzporedno z večanjem storilnosti dela tudi za izboljšanje organizacije proizvodnje in racionalizacije tehnološkega procesa. Vse to je zopet dokaz široke aktivizacije na vseh sektorjih gospodarsko-tehničnega in političnega udejstvovanja.

Usnjari, čevljarji in delavci galanterijske stroke in oni iz tovarne gumija se proti vsem klevetam borijo z delom. Svojo pripadnost naši družbeni ureditvi, politični liniji Partije in vodstvu iz dneva v dan dokazujejo s svojim delovnim poletom. Vsak dan dvigajo produktivnost dela in z uspešnim preseganjem planskih nalog zagotavljajo dvig življenjske ravni delovnih množic.

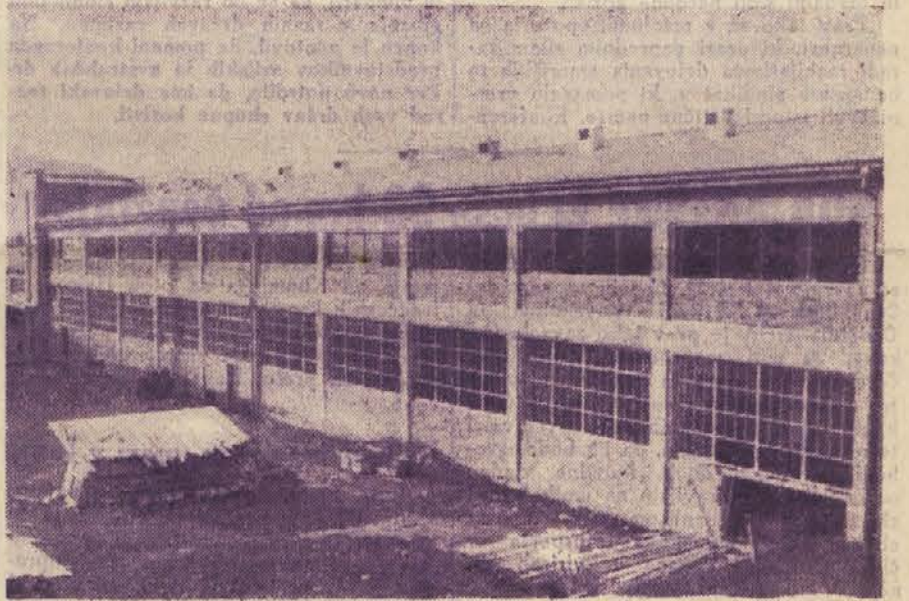
Jožefa Priveršek, prešivalka v šivalnici tovarne »Triglav« v Trzinu, je že štirikratna udarnica

banja za večjo storilnost pa nam obenem tudi kažejo da dobro organizacijo brigadnega sistema dela in na tehnično organizacijsko izpolnjevanje proizvodnih procesov. Delovno disciplino utrjujejo pri stalnem dvigavanju produktivnosti dela s pomočjo politične aktivizacije delovnih kolektivov, včevši tudi upravnovodstveni in tehnični kader usnarjev. Dosedanja tekmovalja nam zagotavljajo uspešen prehod na stalno delo za večjo storilnost.

Uspehi v številkah nam za usnjarne republiškega značaja povedo, da v juliju, ko še ni bilo tekmovalja za večjo storilnost niso dosegali planske norme za 2%. V oktobru, ko je tekmovalje bilo že v razmahu, so postavljeno normo presežili. Assortiment izdelkov se je v teh mesecih dvignil od 95 na 96%, produktivnost dela pa je narasla za 8%. Prav tako je bila manjša fluktuacija, znižali so se odstotki bolezenskih izostankov od 2,45% na 1,6%.

V vseh tovarnah čevljev, včevši »Obutev«, Kranj, so planirano normo 58 odstotkov v juliju dosegli s 54%, dočim je bila oktobrski norma 83% presežena za 9%. Assortiment izdelkov so zvišali za 1%, produktivnost dela pa je narasla za 8%. Prav tako se je tudi v teh podjetjih zmanjšala fluktuacija delovne sile. Manjši so tudi bolezenski izostanki. Bo-

davno pripadala zvezni upravi, se rezultati akcije gibanja za večjo storilnost vidijo v tem, da plan v juliju in avgustu niso presežali, medtem ko eta septembr-

Nova tovarna usnja v Šmartnem pri Litiji

Kolektiv Jugoslovanskega kombinata gume in obutve je izpolnil letni plan po obsegu

Delavci Jugoslovanskega kombinata gume in obutve v Borovu so proslavili v nedeljo svojo največjo delovno zmago v tretjem planskem letu — izpolnili so letni proizvodni plan po obsegu 28 dni pred rokom oziroma 19 dni pred obveznostjo, dano tov. Titu.

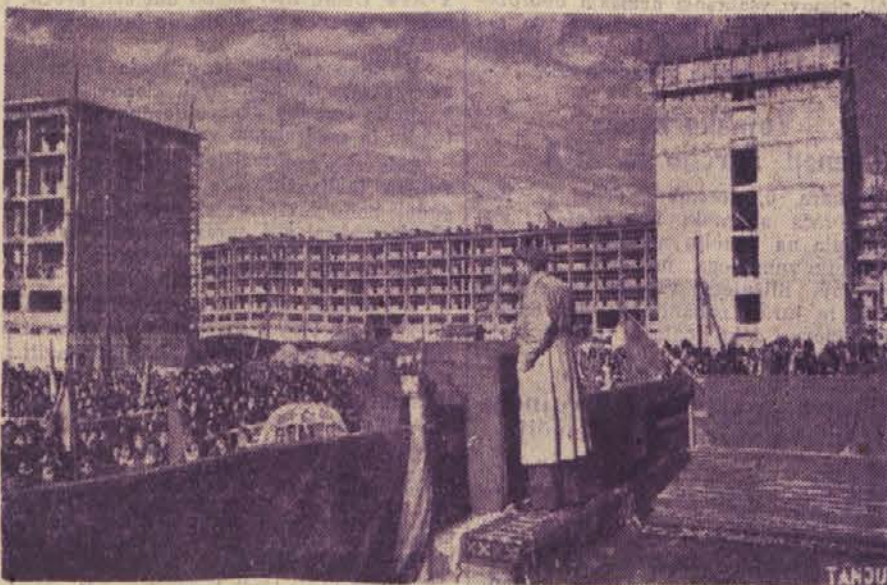
Z izpolnitvijo letnega proizvodnega plana po obsegu so delavci kombinata dobavili letos v enajstih mesecih državi za 20 odstotkov več obutve, kot je v letu 1948 izdelalo isto število delavcev vse leto.

Pri tekmovalju v počastitev Dneva republike so se delavci obvezali, da bodo izdelali približno 16.000 parov usnje-nih čevljev nad planom, Dan republike pa so praznovali s tem, da so izdelali

30.000 parov takih čevljev čez določeno normo.

Delavci v centralni strojni delavnici kombinata kažejo velik napredek. Danes izdelujejo stotine delov v svoji delavnici ter proizvodni stroji ne počivajo zaradi pomanjkanja kakršnih koli sestavnih delov, ki so jih prej s težavo prejimali iz inozemstva. Njih najnovejši uspeh je v tem, da so usposobili stroje, s katerim zobjata gumijevce podplate.

Izpolnjujejo častno obveznost, ki jo je dal začetkom leta, je precizni mojster-mehanik Branko Grubačević, izdelal stroj za serijsko izdelavo strojnih igel. V kratkem bodo pričeli izdelovati prvi v naši državi v serijah jeklene igle za šivalne stroje.

Na slavnostnem mitingu graditeljev Novega Beograda ob zaključku del in izpolnitvi plana za 1949. leto je govoril tovariš Svetozar Vukmanović-Tempo

Novatorji in racionalizatorji v Zenici dosegajo milijonske prihranke

Razen velikega števila dosedaj razglašanih novatorjev in racionalizatorjev v zenički železarni, ki so s svojimi izumi prihranili svojemu podjetju velikanske vsote, je pred kratkim komisija za novatorstvo in racionalizatorstvo razglasila novo skupino delavcev in strokovnih voditeljev za novatorje in racionalizatorje.

Asistent v valjarni Anton Brankalioni je bil doslej že večkrat razglašen za novatorja in racionalizatorja, sedaj pa je zopet že dvakrat dobil naslov racionalizacija. Brankalioni je uvedel nov način valjanja železniških tirov. Z drugim izumom je Brankalioni preuredil gorilnike na potisnih pečeh in s tem dosegel velike prihranke v gorivu. S tema dvema izumoma bo podjetje prihranilo letno več kot 2.600.000 dinarjev. Za racionalizatorja je bil razglašen tudi 67-letni poslovodja šamotarne v jeklarni Georg Solar, ki bo s svojim izumom prihranil podjetju 1.246.000 din letno. Poslovodja Mile Kovačević je dosegel letni prihranek v znesku 800.000 din. Upravnik elektroobrata Ranko Komljenič je napravil novo napravo za hlajenje elektromotorjev in težki valjarni in s tem prihranil 700.000 din letno. Poslovodja v jeklarni Alojz Derling je uvedel nov način popravila strokov na Siemens Martinovič in drugih industrijskih pečeh in s tem dosegel letni prihranek več kot 500.000 din. Nagradjeni in pohvaljeni so bili še tile novatorji in racionalizatorji: Lazar Vasič, Milja Marčič, Paša Smajlovič, Branko Subotič, Jozo Pavlič, Bogdan Avramović, Osman Gubelič, Pero Kovačević, ing. Harun Seleškovič, Božo Lazič, Edvard Šafarik, Ivan Rodič in Drago Jelčič, ki so s svojimi izsledki dosegli, da bo lahko podjetje prihranilo 800.000 dinarjev letno.

V vsej Italiji se nadaljuje akcija za zasedbo neobdelanih veleposestniških zemljišč

Rim, 5. decembra (Tanjug). Akcija poljedelskih delavcev za zasedbo neobdelanih veleposestniških zemljišč se nadaljuje v skoraj vseh krajih Italije. Večraj popoldne je nad 50.000 brezzemljašev v Rimski pokrajini zavzelo velikanske površine neobdelanega zemljišča največjega italijanskega lastnika polj princa Torlenija in barona Belvedera. Tudi v mnogih poljedelskih središčih je prišlo do zasedbe veleposestniških kmetij. Po nepopolnih podatkih je bilo večraj zasedenih nad 50.000 ha zemljišča.

Federacija poljedelskih delavcev je davi objavila sporočilo, v katerem pozdravlja borbeno enotnost italijanskih poljedelskih delavcev in brezzemljašev ter vabi k še trdnejši enotnosti za čim večje uspehe v borbi za agrarno reformo. Po podatkih Federacije sodeluje pri tej veliki akciji nad pol milijona poljedelskih delavcev. Na koncu sporočila je zahteva, naj preneha vlada s političnim pritiskom na poljedelske delavce in izpusti vse zaprte brezzemljaše.

Splošna stavka uradnikov italijanskih poldržavnih podjetij

Rim, 5. decembra (Tanjug). Okrog 80.000 uradnikov poldržavnih podjetij in ustanov je danes stopilo v splošno dvodnevno stavko, zahtevajoč revizijo kolektivnih pogodb in povišanje plač. Po prvih podatkih je v Rimu popolnoma prenehalo delo v vseh poldržavnih ustanovah. Stavkajo tudi člani demokršćanskih in Saragatovih sindikatov.

Ljube, danes državnim uradnikom po njihovi enodnevni splošni stavki v letošnjem avgustu, Federacija naglašja, da bodo državni uradniki, ako njihovi zahtevi po zvišanju plač v skladu s sedanjim sporazumom ne bodo ugodili, v soboto zopet prenehali z delom in razglasili splošno stavko.

Konferenca predstavnikov sindikatov v Pekingju

nova manifestacija narodnoosvobodilnega gibanja na Vzhodu

Peking, 5. dec. Agencija Nova Kitajska poroča: Konferenca predstavnikov sindikatov azijskih in avstralskih držav je končala svoje delo. Na zaključni seji so sprejeli nekaj važnih sklepov. Sprejet je bil predlog o ustanovitvi biroja Svetovne sindikalne federacije za Azijo. Delavcem ZDA, Velike Britanije, Francije, in Nizozemske je bil poslan poziv, naj podpo osvobodilno borbo narodov Vietnama, Indonezije in Malaje.

Na konferenci je bila sprejeta resolucija, v kateri se ugotavlja močna okrepitev narodnoosvobodilnega gibanja v azijskih in avstralskih državah, razvoj demokratičnih sindikalnih gibanj ter udrteje solidarnosti v borbi za mir in demokracijo. V resoluciji se poudarja vedno težji položaj delavskega razreda v azijskih državah pod kapitalističnim gospodarstvom, v katerih izdajajo buržoazni in fevdalni sloji narodne koristi.

NOA Kitajske je le še 90 km od Čengtuja

Kongkong, 5. dec. Čete Liu Po Čena so zavzele Nei-čiang, 15 milj zapadno od Čungkinga in 90 milj jugovzhodno od Čengtuja. NOA je prav tako zavzela Čungking, 20 milj severno od Čungkinga. Čete Liu Po-a so se podale na sever ter se tam sestale s četami Liu Po Čena kakih 70 milj od Čengtuja. Prebivalci tega mesta pričakujejo, da jih bodo osvobodili v nekaj dneh. Stevilne vladne osebnosti se pripravljajo na umik ter se zbirajo na fenghuangskem letališču. Vaa civilna letala letalskega transporta so člani izvršnega Yuana rekvirirali na neposredno povelje Čangkajskega.

da gre za letala kitajske narodnosti, ki letajo od Kunminga na otok Hainan. V francoskih krogih pripominjajo, da dosele niso zabeležili nikakega poleta neznanega letala in da do sedaj niso prejeli nikake prošnje za prelet francoske indokitajske cone.

Kuomintanška letala beže na otok Hainan

Langson, 5. decembra (AFP) Letala neznanе narodnosti so v poslednjih štirih nočeh preletela vietnamsko ozemlje južno od Langsona, meča 140 km severno-vzhodno od Hanoina. To naj bi bili aparati z več motorji, ki letajo v veliki višini in ki se vsako noč vračajo. Mislijo,

Demonstracije in upori v Indiji

New Delhi, 5. decembra (Tanjug). 5000 delavcev tekstilne industrije v New Delhiju je demonstriralo iz protesta zaradi odklonitve tovarniške uprave, da bi sprejela na delo delavce, ki so bili pred kratkim odpuščeni zaradi svojih zahtev, da bi se zboljšale delovne razmere tekstilnih delavcev.

Proslava Dneva FLRJ na Dunaju

Dunaj, 5. decembra. Društvo za prijateljsko sodelovanje Avstrije z Jugoslavijo je priredilo 4. t. m. proslavo šeste obletnice ustanovitve FLRJ.

Odmev izjave Adenauerja v Londonu

London, 5. decembra (AFP) V angleških uradnih krogih so izjavo dr. Adenauerja glede ustanovitve nemške armade na splošno dobro sprejeli. Ta trditve se nanaša predvsem na prvi del izjave nemškega kanclerja, v kateri se je le-ta jasno izrazil proti obnovi nove armade. Drugi del izjave glede morebitne udeležbe nemškega kontingenta v evropski armadi pa je nasprotno naredil slab vtis na pristojne angleške kroge. Zastopnik Foreign office je ob tej priložnosti ponovil da je britanska vlada še dalje odločno proti obnovi vsakršnih nemških orožnih armad bodisi, da gre za pravo armado ali za kontingent, ki naj bi stopil v okvir mednarodnih zapadnih sil.

V nabito polni dvorani »Opernkina« je predsednik društva Fontana govoril o pomenu velikega jugoslovanskega praznika, nato pa so predvajali dokumentarna jugoslovanska filma »Parada mladostje in »Lovec na luna«. Tako govor predsednika Fontane kot filma so bili sprejeti z največjim navdušenjem.

Vojaška zveza med Turčijo in ZDA

Ankara, 5. decembra (Tanjug). Kakor poroča ankarski list »Zafere«, sta podpisala na temelju nedavnih pogajanj pomočnik zunanjega ministra ZDA za vprašanje bližnjega vzhoda in Afrike Maooy in turški zunanji minister Sadak preliminarno dokumente o vojaški zvezi med Turčijo in ZDA.

Londonski krogi o avstrijski mirovni pogodbi

London, 5. decembra (AFP) Zdi se, da smo tik pred sklenitvijo sporazuma štirih glede avstrijske mirovne pogodbe. Vsekakor pa smatrajo v običajno dobro informiranih angleških krogih, da so govorice, po katerih naj bi bil sporazum že sklenjen, preuranjene. Zdi se, da so še dva ali trije člani pogodbe, o katerih še vedno diskutirajo. Eden izmed njih naj bi bil problem beguncev in razseljenih oseb. Nasprotno pa so še štirje sporazumeli glede 35. člena o petrolejskih koncesijah, ki naj bi jih Avstrija prepustila Sovjetski zvezi. Zapadne sile naj bi bile glede tega vprašanja v določeni meri popustljive nasproti ZSSR. Le-ta pa naj bi se bila odrekla nekaterim zahtevam, med drugim da bi za koncesije dobila pravico eksteritorialnosti, ki jo je doslej zahtevala.

Prpriprave za ustanovitev vojnega letalstva v Zapadni Nemčiji

Berlin, 5. decembra (Tanjug). Po poročilu lista »Tägliche Rundschau« so organizirali v Monakovem, Nürnbergu, Stuttgartu, Göttingenu, Hannoveru, Bremenu in Hamburgu skupine bivših Hitlerjevih letalcev, ki pripravljajo ustanovitev vojnega letalstva za Zapadno Nemčijo. Vse te skupine so medsebojno tesno povezane in uživajo polno podporo angloameriških oblasti.

Bolgarski informbirojevci oživljajo Borisovo carstvo

Mnoge naše ustanove v krajih ki so bili med vojno pod bolgarsko okupacijo, prejemajo še danes iz Bolgarije razna uradna pisma in odloke. V teh zahtevajo organi bolgarskih oblasti, razne organizacije, ministristva, podjetja itd. od predstavnikov naših oblasti in podjetij pa tudi poedincev v pirotskem, bosilgrajskem in caribrodskem okraju najraznovrstneje podatke in to na način, ki se prav nič ne razlikuje od metod, ki so jih uporabljali bolgareki fašisti za časa okupacije teh krajev. Tako prihajajo še danes iz Bolgarije vsomogoče uradne predstavitve in naredbre, in kar je najbolj absurdno, celo na naslov že davno pregnanih okupacijskih oblasti.

ovoboditvi sodeloval na organiziranju nacistične mreže v Nizozemski. To »združenje« je na svojem prvem sestanku odločilo, da vzpostavi »kontakt« z našim poslanistvom v Haagu. Overstegen je res prišel v naše trgovinsko zastopništvo v Haagu in tam zahteval brošure o sporu med KPJ in VKP(b) — ali so ga odbili. Za tem je Overstegen poslal v naše poslanistvo v Haagu nekoga Petra Brandesa, baje študenta zgodovine, ki je prinesel s seboj pismo v katerem ga Overstegen pooblašča, da nastopa v imenu »združenja«.

ljanski vojni v Španiji je Očak pred železniškimi delavci hvallil Franca, ker je »on vodil strogo nacionalno politiko v dobro svojega naroda, prav tako kot Hitler.«

V nekem razpisu za kraj Caribrod, odreja na primer bolgarsko prosvetno ministristvo, da se v dobi od 1. do 15. oktobra izvede med učenci vseh šol akcija za prostovoljno pobiranje denarja za slepe. V njem je rečeno, da bi bilo zaželjeno, da bi dal vsak učenec vsaj pet levov v pomoč slepih. Tako si bolgarske oblasti zamisljajo pomoč slepim.

Potem, ko to provokatorstvo »združenje« ni uspelo da bi ga priznali kot organizacijo prijateljev nove Jugoslavije, je začel Overstegen širiti glasoave, da mu je »maršal Tito osebno poslal telegram, v katerem se zahvaljuje na izkazani moralni pomoči«. S takšnimi in sličnimi metodami skuša ta bedna skupnica prevarati javno mnenje v Nizozemski. Toda holandski delovni ljudje ne bodo nasledili tudi tej novi provokaciji, saj šteje to »združenje« le 15 članov, ki v javnem življenju Nizozemske ne predstavljajo prav nič.

Njegov brat Dragutin opisuje Ivana Očaka kot sanjčaka, ki je vedno sanjal samo o ustanovitvi ilegalne frankoveke organizacije, katere cilj naj bi bila ustanovitev velike hrvatske države, v kateri je vedno zamišljal sebe kot »vodjo«. V nekem ilegalnem lističu »Hrvatska revija«, ki mu je bil tudi nekaj časa urednik, je izlil ves svoj sovinstični bes v pesmih kot: »Kisla pada — Srbija propada«, ali »Vjeter piri — Hrvatska se širi«. Nič čudnega, da je tak tip komaj dočakal okupacijo naše države in napad fašističnih čet na Sovjetsko zvezo.

Odloki bolgarskih oblasti pa se ne omejujejo samo na kraje, ki so bili med vojno okupirani. Tako je okrožno sodišče v Soliji poslalo 12. septembra t. l. pod številko 182-49 dopis v Zajčar, v katerem zahteva da se mu čim prej dostavijo neki podatki.

Informbirojevski »junak« Očakov, ustaška propalica

Kot poroča zagrebški Vjesnik zavema med informbirojevskimi »generali« posebno mesto Ivan Očak-Uča. Ta informbirojevec se že dalj časa nahaja v Moskvi, kjer od časa do časa napiše kak članek. V teh člankih, ki se pripravljajo v prostorih NKVD se na debelo in široko govori, kako je naš vodstvo postavljenno od vohunov in geetapovcev, kako je celo naša narodnoosvobodilna borba bila delo Gestapa.

Danes uživa Očak kot zaklanjen informbirojevec zaščito sovjetske vlade, nam pa se s strani te vlade v raznih notah predočuje kot primer prijatelja Sovjetske zveze in Stalina. Takšni so ljudje, ki jim je Moskva dodela mesijansko vlogo, da povedo naše narode na pot prijateljstva do Sovjetske zveze.

Ti primeri, ki niso niti tako redki, prav zgovorno dokazujejo, da se je v bolgarskem državnem aparatu še ohranil velikobolgarski duh. To ni niti malo slučajno, saj se po zaslugi nekaterih voditeljev KP Bolgarije še danes nahajajo na mnogih odgovornih položajih tiisti ljudje, ki so paševali se v dobi Borisovega carstva. Ti ljudje so na svojih prejšnjih položajih predvsem za to, ker so Komunistični partiji Bolgarije potrebni prav ljudje takšnega tipa za izvajanje sovinstičnih in sovražne politike do FLRJ. (Po »Borbi«)

iz izjav delavcev, s katerimi je delal in rokopolisov, ki jih je sam pisal, je razvidno, da je bil Očak že od leta 1935. zagrižen frankovec in podel ustaški podrepnik.

Toda Očak ni pisal le do okupacije, marveč tudi po okupaciji, sodeloval je v ustaški »Iskri« in bil aktivni sodelavec ustaškega lista »Hrvatski narod«. Vse to rokopolise in članke je skrbno čuval. Na osnovi tega materiala je nedvomno dokazano, da je Očak leta 1941. bil prepričan fašist, ne pa prvoborec kot bi nam to radi »servirali« iz Moskve.

Overstegenovi vohuni in provokatorji v službi Informbiroja

Oktober t. l. se je osnovalo v Utrechtu (Nizozemka) neko »umilivo društvo«, ki so mu prišli ime »Združenje Titovih prijateljev«. To »združenje«, ki je samo ena od form, ki jih sovražniki naše države sedaj uporabljajo proti nam je osnovala neka zelo problematična skupina ljudi. Le-ti so se namreč s sodelovanjem s fašističnimi okupatorji in vohunskimi centralami dovolj razkrinkali že sami. Na čelu tega »združenja« je neki Overstegen, knjižničar iz Utrechta. Kdo je ta Overstegen?

Se, ko je posejal železniško šolo v Zagrebu, je izdal ilegalni frankovski listič. Kot frankovec se je zavlekel v mladinsko društvo »Mladost« v Trnju, kjer je imel več predavanj, kot n. pr. »Naši veliki ljudje in naša emigracija«, v kateri hvallil krvoloča Paveliča. V diskusijah o državi

Leta 1942. je Očak resda odšel v partizane. Toda tam ni ostal dolgo. S svojimi pismi, ki jih je pošiljal na razne naslove v Zagreb, je kompromitiral mnoge tovariše in tovarišice tako, da so bili pozneje v toku okupacije mnogi med njimi aretirani in obojeni. Ko se je naveličal v partizanih, se je vrnil v Zagreb. Ustaška policija ga je resda za nekaj časa zaprla, vendar ga je kmalu izpustila, saj je svojo nalogo provokatorja-agenta dobro izvršil.

Overstegen je po povratku iz Sovjetske zveze, kjer je od leta 1931. dalje študiral na leningrajski in pozneje na moskovski univerzi, napisal knjigo »Moskva brez maske«. V njej je napadel prvo deželo socializma. Leta 1933 pa je prostovoljno izstopil iz KP Nizozemske. Med vojno je bil v Nizozemski in sodeloval z nacisti. Zato je bil po vojni aretiran, po 9 mesecih pa izpuščen iz zapora. Kot piše organ KP Nizozemske je Overstegen po

Ljudstvo LR Srbije se je množično udeležilo volitev v krajevne ljudske odbore

Beograd, 5. dec. — Včeraj so bile kočane volitve v polovici krajevnih ljudskih odborov in mest v LR Srbiji. V velikem številu krajev in okrajev je ljudstvo 100% volilo in izrazilo zupanje najboljšim iz svoje srede. Iz dosedanjih volivnih rezultatov je razvidno, da je le minimalno število volivcev vrlo krogično v skrinjico brez liste. Tako je n. pr. volilo v štaviškem okraju 100% vpisanih volivcev, od tega za kandidate ljudske fronte 99,5%, v skrinjico brez liste pa samo 0,5% volivcev. V peškem okraju je od 99,3% volivcev vrlo krogično v skrinjico brez liste samo 0,8%, v suvoškem okraju pa 0,7%, od 97,4% volivcev.

lilo nad 75% vseh volivcev. V Lješnici je volilo do 10. ure 94%, v Vukovcu 82%, v Turiju 78%, v Železniku 73% volivcev. V požarevskem okraju potekajo volitve najhitreje v vaseh Salakovu, Nabrdju, v Brazincu, Topolici in v Salakovu, kjer je do 11. ure volilo 94% vseh volivcev. (Tanjug)

Kongres razbijaških skupin italijanskih socialistov

Rim, 5. decembra (Tanjug). V Firenci se je začel kongres tako imenovane »socialistične zružitve«, na katerem sodelujejo razbijaške in disidentske skupine italijanske socialistične (Nemijeve) in socialdemokratske (Saragatove) stranke. Saragat in njegovi pristaši, ki se zavzemajo za sodelovanje z demokršćanskim režimom, ne sodelujejo na kongresu.

Tudi v drugih krajih LR se je ljudstvo v velikem številu udeležilo volitev. V vršaškem okraju je glasovalo 99,6% volivcev, v takovskem 94% vpisanih volivcev, v vučitrnskem 99%, v zvečanškem pa 99,3%.

V BOSNI IN HERCEGOVINI SE JE UDELEŽILO VOLITEV V OKRAJNE, MESTNE IN OBLASTNE LJUDSKE ODBORE 96,56% VOLIVCEV

Sarajevo, 4. dec. Po poročilu volivne komisije Bosne in Hercegovine se je udeležilo volitev v okrajne, mestne in oblastne ljudske odbore v LR Bosni in Hercegovini, ki so bile pretekli teden, 96,56% skupnega števila vpisanih volivcev. Za kandidate ljudske fronte v okrajnih in mestnih ljudskih odborih je glasovalo 98,19%, v skrinjico brez liste pa je bilo oddanih 1,81% glasov. Za kandidate ljudske fronte v oblastnih odborih je oddalo svoje glasove 98,06% volivcev, v skrinjico brez liste pa 1,94%.

Z VSEGA SVETA

Ernest Bevin se bo podal 26. januarja v New Delhi, kjer se bo udeležil svečanosti v zvezi z proglasitvijo indijske republike.

Kakor preteklo nedeljo, tako so tudi včeraj prihajali na volišča v južnem Banatu frontovci, zadržniki in mali kmetje s pesmijo na volišča. V okraju Bela crkva je v vasi, kjer prebivajo Čehi glasovalo do 8,15 ure 100% volivcev. Do pol 10. ure so 100% volili tudi prebivalci vasi Dobričeva, kjer prebivajo večinoma Madžari. 100% so volili tudi prebivalci vasi Parta, v drugih vaseh pa je volilo dopolne več kot 90% volivcev.

Spremembe v vladi LR Bosne in Hercegovine

Sarajevo, 5. dec. Z ukazom prezidija Ljudske skupščine LR Bosne in Hercegovine z dne 3. decembra so bili v vladi LR Bosne in Hercegovine razrešeni dolžnosti naslednji ministri: minister za kmetijstvo dr. Vaso Butozan, minister za gozdarstvo Ilija Materič ter finančni minister Aden Hercegovac. Za ministra za kmetijstvo je imenovan Ilija Materič, za ministra za gozdarstvo Aden Hercegovac, za finančnega ministra po dosedanji svetnik ministrstva za zunanje zadeve vlade FLRJ Dušan Sakota. (Tanjug)

V Buenos Aires je prispela španska gospodarska komisija treh članov, da bi študirala izvedbo Franco-Peronovega protokola in medsebojno valutno ureditev.

Do 11. ure dopolne je v beliškem okraju odšlo na volišče približno 60%, v resanskem 65%, v vlasotinskem približno 65%, v vranjskem približno 70%, v bačko-palanskem 65%, v belocerkvanskem 91%, v bečejskem 86%, v vršaškem 90%, v zemunskem 84%, v novokneževskem 86%, v jasotinskem 88%, v somborskem 77%, v šidskem 70%, v zviškem 79% volivcev itd.

IZPUSTITEV DRUGE SKUPINE BIVŠIH KAZNJENCEV, KAZNOVANIH Z ADMINISTRATIVNIM UKREPOM NA DRUŽBENO KORISTNO DELO

Beograd, 5. dec. (Tanjug) Z odlokom ministra za notranje zadeve FLRJ tov. Aleksandra Rankovića je bila 29. novembra izpuščena druga skupina nad 500 oseb, ki so bile kaznovane z administrativnim ukrepom na družbenokoristno delo. Bivši kaznjenci so takoj po izpustitvi na svobodo sestavili delovno brigado, ki so ji dali naziv »S Partijo do končne zmage!« Izbrali so štab brigade in se obvezali, da bodo odšli z delovišča, kjer so prestajali kazen, na prostovoljno delovno akcijo v rudnik Kreka.

Zidovsko prebivalstvo Izraela šteje en milijon, javlja zidovska agencija. Ta dogodek bodo v vsej deželi praznovali (dne 19. decembra) kot »praznik sprejetih izgnancev«. Prihodnjih šest mesecev pričakujejo 90.000 novih priseljencev.

Vseh okrajnih beogradske oblasti so volitve za krajevne ljudske odbore ob najširši udeležbi volivcev. V mnogih vaseh zviškega okraja je do 10. ure volilo

5. zasedanje gen. konference UNESCA bo 22. maja 1950 v Firenci. Izvršni svet UNESCA je poleg tega sklenil ustanoviti v Mehiki ardišče za informacije in dokumentacijo, in sicer ob sodelovanju mehiške vlade in panameriške zveze.

Ko so prispeli na Reko, so imeli pred velikim številom meščanov zborovanje, na katerem je govoril poveljnik brigade Veljko Abramović. »Zaradi širokogrudnosti naše Partije in nesebičnega prizadevanja organov državne varnosti,« je rekel poveljnik Abramović, »smo se vrnil

HIDROCENTRALA V MESEČIH BO KMALU DOGRAJENA

Vse stroje so izdelale naše tovarne in jih montirajo naši strokovnjaki

Sarajevo, 5. decembra

Pred dobrimi štirimi meseci je začela obratovati hidrocentrala v Vlasenici, ki je prva elektrarna, ki je bila popolnoma zgrajena z lastnimi silami. Štikrat močnejša hidrocentrala v Mesečih bo druga takšna elektrarna. Projektirali in zgradili so jo naši strokovnjaki in vse stroje zanj so izdelale naše tovarne iz domačega materiala. Turbine in generatorje montira skupina podjetja »Hidromontaža« iz Maribora. Električno opremo je izdelala monterka skupina elektropodjetja »Montaža« iz Ljubljane. V »Litostroj« pa so izdelali transformatorje, turbine, cevi in drug material.

Hidrocentrala v Mesečih bo kmalu dograjena. Obratovati bo začela še ta mesec. To bo nova velika zmaga naših delovnih ljudi.

Da bi popolnoma izkoristili vodne sile reke Prače, so morali na levem bregu zgraditi 1234 m dolg predor. Izkopati so morali 20.000 kub. metrov kamena. Najtežje delo je bilo pri kopanju predora, gradnji jezov in kopenju rovov za cevovod. Betona so porabili doslej na 12.000 kub. metrov. Navadno imajo elektrarne jeklene cevi. Tu pa so cevovod betonirali in tako prihranili mnogo jekla.

Pred vojno pri nas domači strokovnjaki nikoli niso gradili hidrocentral. Zato je bila gradnja hidrocentral v Vlasenici in Mesečih najboljša šola za nove domače strokovnjake. V Mesečih se uče inženjerski, zidarji, tesarji, monterji in drugi de-

lavci. Minerji so se naučili prebijati malodane navpične predore, tesarji so postavljali odre ob strmih pečmah, monterji so se učili postavljati turbine, generatorje in hidromehanično opremo. Marsičesa so se naučili tudi člani frontnih brigad.

Tako postajajo iz nekvalificiranih delavcev kvalificirani, iz neizkušenih strokovnjakov izkušeni. Gradbena dela hidrocentral v Mesečih bodo kmalu končana. Jez je zgrajen, predor in tlačna cev sta betonirana. Strojna dvorana in transformatorska postaja sta tudi že dograjena. Da je gradnja tako hitro napredovala, se je treba zahvaliti zlasti frontnim brigadam ter posameznim delavcem, ki so napeli vse sile in z obhajevanja vredno vnelo svoje naloge visoko presegli. Med njimi se je zlasti odlikoval zidar Janez Strgaršek, ki so ga že šestkrat razglasili za udarnika in ki je bil odlikovan s kolajno dela. Odlikoval se je tudi monter Franc Kremenžar s svojo monterko skupino. Kremenžar si je pridobil izkušnje v Dravogradu, kjer so popravljali porušeno hidrocentralo. Delaj je tudi na Mariborskem otoku. V Mesečih je prišel s svojo skupino proti koncu novembra in je v zelo kratkem času s svojo skupino montiral cevi, po katerih bo tekla voda na dve turbini.

Kakor na mnogih drugih gradbiščih širom po naši državi, so tudi v Mesečih pridne roke povečale borbo za izpolnitev plana in tako bo začela v kratkem obratovati tudi ta naša nova hidrocentrala.

Tudi elektromehanične delavnice v Črnučah so izvršile predčasni letni plan

Ob savskem bregu v Črnučah stoji nekaj objektov, v katerih dela z vso vztrajnostjo kolektiv elektromehanične delavnice. Dne 27. novembra ob 10.35 dopoldne je zatutila sirena in naznanila, da je proizvodni plan elektromehaničnih delavnic dosežen. Delovni kolektiv je izpolnil dano obljubo in pred časom izpolnil plan, čeprav z raznimi nepredvidenimi težavami, ki so mu stale med letom na poti.

Kaj vse ustvarjajo v črnuških elektromehaničnih delavnicah in kje vse pomagajo te delavnice pri elektrifikaciji naše ožje domovine.

Delavnice so sodelovale letos prvenstveno pri gradnji daljnovoda iz Doblarja ob Soči na Primorskem, preko Škofje Loke do Ljubljane. Ta 98 km daljnovod so delavnice opremile z vsemi nosilnimi jambori in konzolami. — Poveljali pa se delavnice lahko s 110.000 V ločitimi stikali, za katere so naredili prototip. S temi stikali so opremili transformatorsko postajo Črnuče, s čimer je bilo omogočeno priklopiti velike soške elektrarne, ki so sedaj vzporedno vezane za kritje električne energije v svetlobnih konicah pri naših termo- in hidrocentralah.

Delavnice imajo lep delež tudi pri gradnji hidrocentrale Savica, saj so zanje izdelali vso hidromehanično opremo, zatvornice, goste in redke grablje, dvigalne naprave, čistilni stroj in drugo. — Delo njihovih delavcev se kaže dalje pri daljnovodu Bitnje-Radovljica. Vod je dolg 38 km in so tudi njega oskrbeli z nosilnimi jambori in drugim materialom. Vse razdelilne postaje so oskrbeli z ogrodnji za celice; ostale transformatorske postaje po vsej Sloveniji pa opremili z vso notranjo opremo. Nadalje so izvršili vsa naročila, ki so jih zahtevali za veliko in eno najmodernejših hidrocentral, ki jih grade, to je za Moste pri Žirovnici. Skratka, izvršili so vsa planska dela, zadostili vsem nalogam, ki so jim bile postavljene.

Pri vseh teh zahtevnih delih in nalogah pa se je moral delovni kolektiv nemalokrat boriti za material in nahte; predvsem za material, ki prihaja iz uvo-

za. Poleg tega pa je bilo treba premagati tudi tehnične ovire pri odhajanju polizdelkov.

Poročilo ne bi bilo popolno, če ne bi omenili, da so v delavnicah letošnje leto popravili nekaj transformatorjev z veliko zmogljivostjo, kakršnih doslej še niso mogli. S tem so pokazali svojo veliko sposobnost in zmogljivost.

Sindikalna organizacija, ki je precej razgibana, se je izživljala, tudi kulturno prosvetno in so njeni člani odigrali nekaj iger po podeželju in doprinesli precej več kot 4000 prostovoljnih ur pri gradnji zadruga doma na Črnučah. Najpožrtvovalnejši pri delu za izpolnjevanje proizvodnega plana v podjetju pa so bili proglašeni za udarnike. To so tovarniški: Oreher, Verle, Srakar, Dimec, Semonič, Lampe, Hrovat, Peterlin, Kmetič, Rosulnik, Podbevšek in Strnad.

Vulkanizacija kolesnih plaščev v obročnih stiskalnicah v tovarni »Sava« — Kranj

Zakaj zastaja plan vzgoje polkvalificiranih in kvalificiranih delavcev v kmetijstvu

Po petletnem gospodarskem načrtu je poleg povečane kmetijske proizvodnje planiran tudi vzporeden dvig strokovnih kadrov, ki je potreben za izvrševanje teh proizvodnih nalog. Ta kader je treba vzgajati vzporedno, če že ne hitreje, če hočemo doseči višjo proizvodnjo na naših kmetijskih gospodarstvih, katera zelo trpe zaradi pomanjkanja nižjih kadrov, ki naj bi izvajali strokovne direktive višjega strokovnega kadra (tehnikov in inženirjev) in tako uspešno izkoristili ustvarjalne sposobnosti nekvalificiranih delavcev v kmetijstvu.

Vrzel med višjim strokovnim kadrom in nekvalificiranimi delavci, ki je v strokovnem pogledu tako velika, moramo dočela izpolniti s srednjim in nižjim strokovnim kadrom, da bomo lahko premagali ostanke zaostalosti v kmetijski proizvodnji. Če izvzamemo nižje kmetijske šole, je bilo doslej mnogo premalo narejenega za dvig nižjega strokovnega kadra, t. j. kvalificiranih in polkvalificiranih delavcev v kmetijstvu.

Skrb za vzgojo teh kadrov je bila prenesena na oblastne odbore, ki naj bi s takojšnjo organizacijo tečajev zagotovili vzgojo po planu predvidenega kadra za leto 1949. Planski sektor ministristva za kmetijstvo je zadolžil OBLO za določeno število ljudi, da bi se usposobili na tečajih, katere bi moral oblastni odbor organizirati s 15. nov. 1949, in ki bi zagotovili izvedbo plana dviga strokovnih delavskih kadrov za leto 1949.

Dosedanje ugotovitve kažejo, da oblastni odbori, oziroma poverjeniki za kmetijstvo ne razumejo važnosti vzgoje teh kadrov. Pozabljajo, da je snov za te tečajnike obširna in točno razdeljena na ure in da morajo za obvladavanje predvidenega programa trajati tečajji za polkvalificirane delavce 6 tednov, za kvalificirane pa 3 mesece. To isto velja za direktorje RKGS Kočevje, ki se je obvezala sama vzgojiti predvideni kader v postavljenem času in je njen zastopnik zagotavljal 13. nov. 1949, da se pri njih začne tečaj s 15. novembrom 1949, kvečjemu kakšen dan kasneje. Ko so si tovarniški ministristva za kmetijstvo hoteli ogledati organizacijo tečaja v Kočevju, pa je bilo sporočeno, da se pred 1. decembrom še ne more pričeti. Iz poročila oblastnega odbora Postojna pa je razvidno poleg drugega tudi to, da državna posestva niso pripravila predlogov za zadostno število tečajnikov, čeprav so bile vse direktorije kmetijskih gospodarstev z zaključki konference z dne 16. septembra zadolžene za plan vzgoje kadrov in za pripravo predlogov za tečajnike.

OBLO in direktorja kmetijskih gospodarstev naj store vse potrebno, da nadoknadijo, v kolikor je sploh mogoče, to, kar so zamudili, v nadaljnjem delu pa naj imajo drugačen odnos do tako važne naloge. S. I.

Slabo delo sindikalne podružnice tovarne kovanega orodja v Žrečah

Slabo delo sindikalne podružnice se poosod odraža v razpoloženju članov delovnega kolektiva in sveda tudi v delovnih uspehih.

V tovarni kovanega orodja v Žrečah se sindikat in uprava doslej še nista zapazela za izboljšanje zaščite dela. Že dve leti varijo elektroarilci, med njimi 5 žene, traktorske lemeže o 12 m² velikem prostoru, ki nima nobene ventilacije, zaradi česar delavci pogosto obolijo na pljučih. Uprava se izgovarja, da je prostor samo začasen. V brusilnici delajo delavci pri smirkovih brusnih ploščah in naraonih brusnih kamnih brez zaščitnih očal. Ob dežju propušta streha, da morata dva brusilca zapustiti bruse in odnesti brušene izdelke, ker rjave, ko po njih dežuje. Dežuje pa tudi po polizdelkih v skladišču. Uprava ne se izgovarja, da ne dobi strešne opeke, kar je sveda oportunističen izgovor saj bi opeko dobila pri katerem koli gradbenem podjetju, če bi se zapazela. Varilci in delavci pri pečen ne dobijo pripadajočega mleka, uprava trdi, da jim ga ne da OLO, član ZSJRO kovinske industrije pa je ugotovil, da ga niti ni zahtevala.

Čeprav je ministristvo za delo izdalo uredbu o ureditvi tovarniške ambulante, je ob nesrečah še vedno zelo kritična zdravstvena pomoč. Zdravnik je oddaljen 15 km, prevoznih sredstev nimajo, — postelje, posteljino in nekaj sanitetnega materiala pa imajo v skladiščene, ker nimajo prostora. Na gradnjo provizorija ambulante doslej še niso mislili.

Nepravilno razdeljujejo kontingente čeljev, krompirja, blaga in drugega. Ljudski inšpektor Cimerman je pri zadnjem kontingentu dobil 1 par delovnih čeljev, čeprav delavci vedo, da jih mnogo bolj kot Cimerman potrebuje na primer brusar Anton Rušnik. Slednjemu je direktor Zupančič obljubil čelje, če bo prvi pri tekmovalju. Čeprav je Rušnik dosegel najboljšo tekmovalno uspehe, direktor ni držal svoje obljube. Brez čeljev je ostal tudi Založnik Martin.

OLO Poljčane na eni strani ne delujejo kontingentov prvenstveno tovarni kovanega orodja v Žrečah, na drugi strani pa uprava ne poskrbi za izboljšanje preskrbe. To se najkasneje odraža v tem, da menza nima razen nekoliko krompirja nobenih zimnic. Kuharica trdi, da ne ve, kaj bi naslednji

dan kuhala. Na ekonomiji zaklano svinjico, ki je bila težka okrog 300 kg pa so z mastjo ured razdelili med prostovoljce, ki so delali na ekonomiji, menza je od nje dobila le 14 kg mesa in drobovino. Nedažno tu na primer niso mogli peči kruha, ker nimajo dro. Da je uprava kričala za tako stanje potrjuje to, da ima ekonomija 5 velikih nooht soinjakov, v njih pa je namesto prašičev umetno gnojilo, listje za stelo, slama, oves in koruza.

Samovoljno razpolagajo tudi s pobrano sindikalno članarino. Kontrola je ugotovila v blagajni 2000 din preveč gotovine. V zadnjih dveh letih je blagajna sindikalne podružnice izposajala denar članom, upravi, industrijskemu magazinu, fizikulturnemu društvu, zadružnemu domu; člani dolgujejo nad 51.000 dinarjev, od tega v pretežni večini nameščenci. Da se je to dogajalo, je kriv upravni in nadzorni odbor podružnice, ki sta dovolila takšno malomarno finančno poslovanje. Ko je uprava dobila nakazilo za 40 parov čeljev, voda delavske preskrbe ni doignil kredita za nabavo potrošnih artiklov, temveč je direktor naročil upravnemu odboru, naj doigne čelje za svoj denar in jih proda svojim članom.

Sindikalni blagajnik dobi za svoje delo mesečno 500 din honorarja, a ne uredi kartofeke in finančnosti poslovanja. Zato in osled nedelačnosti nadzornega odbora vodijo malomarno finančno poslovanje, kršijo funde in izkoriščajo denar v druge sorhe kot je namenjen, tretjina članov pa neredno plačuje sindikalno članarino. Kljub temu je blagajnik prejel po sklepu uprave ga odbora 3000 din, tajnik podružnice pa 2.500 din nagrade. Sveda komisije, grupni poverjeniki in grupe tudi ne delajo. Niče tudi ne skrbi za idejni in kulturni doig članstva. Potrebno bi bilo pričeti s predavanji, urediti stenočas, nazorno agtacija, seznaniti delovni kolektiv z notranjo in zunanjo politiko denar in popularizirati udarnike.

Da se je doslej lahko obdržalo takšno stanje, je krivda tako sindikalnega odbora, kot uprave podjetja, ti so razumljivo težko prenašali kritiko delavcev, ki so na masovnih sestankih hoteli predlagati izboljšave. Ker so sindikalni funkcionarji kritizirali nje, so delavci raje utihli in v vedno manjšem številu prihajali na masovne sestanke.

Skrb za varstvo delovnih ljudi v rudarstvu

Kljub strogim predpisom o higiensko-tehnični zaščiti smo imeli v letošnjem letu v rudarstvu še vedno nekaj takih nesreč, ki jih ne bi smelo biti in jih tudi ne bi bilo, če bi se predpisi vestneje izpolnjevali. Število nesreč je sicer v drugi polovici leta za približno 30% nižje kot v prvi polovici, vendar se ljudska oblast tudi s tem stanjem še ne more zadovoljiti. Spričo perečega problema delovne sile in spričo dragocnosti vsakega delovnega človeka se ljudska oblast ne more zadovoljevati samo z ugotavljanjem dejstev, t. j. z ugotavljanjem okoliščin, ob katerih je nezgoda nastala, in z ugotavljanjem krivca, temveč zahteva od merodajnih činiteljev, da v bodoče uporabijo vse mere, da se nezgode, kolikor jih ne povzročijo zgolj nesrečno naključje, preprečijo, in da se tako število nezgod zmanjša na neizogibni minimum.

Analiza vzrokov nezgod je pokazala, da je 95% vseh nezgod nastalo zaradi nepravilnosti in zaradi neupoštevanja varnostnih predpisov, bodisi s strani ponarečencev samih, bodisi s strani njihovih sodelavcev ter zaradi premale strogoosti nadzornega osebja in da je samo 5% nezgod nastalo po nesrečnem naključju.

Da bo v bodoče prišlo v rudarstvu res samo do nezgod, ki jih absolutno ni mogoče vnaprej pričakovati, so bili na konferenci glavnih inženirjev rudnikov sprejeti naslednji sklepi:

Nadzorno osebje bo ponovno opozorjeno, da mora strogo izvajati predpise

higiensko-tehnične zaščite dela in nadzirati izvajanje, vsako zadevno kršitev na prijavititi; na ta način se bo utrdila avtoriteta vodilnega obratnega in nadzornega osebja, hkrati pa poostrela disciplina in zajamčilo brezpogojno izvrševanje izdanih varnostnih ukrepov.

Organiziral se bo »Teden varnostit, v katerem se bo na kratkih večernih tečajih ponovno seznanil s potrebnimi varnostnimi ukrepi širši krog delovnega kolektiva, zlasti pa delavci, ki so se na novo vključili v rudarstvo.

Izdan bo izvleček delovnega reda, ki bo vseboval tudi najvažnejše predpise higiensko-tehnične zaščite, in sicer v brošuri, ki jo bo dobil vsak delavec proti podpisu o prejemu.

Nezgode bodo preprečene, kadar bo vsak član kolektiva izvrševal svojo dolžnost glede predpisov higiensko-tehnične zaščite. Čimprej se bo vsakdo zavedal, kakšno škodo predstavlja sleherni nezgoda tako za gospodarstvo, kot za ponarečena in njegove sivoce, prej bo odpadla črnoglednost glede varnosti, ki morada danes še koga odvrčati, da se ne vključi v rudarstvo. Da bo čimprej doseženo absolutno spoštovanje varnostnih predpisov in da bo število nezgod čimprej padlo na minimum, za to bo skrbela tudi ljudska oblast, ki zahteva, da se vsak primer nezgode vestno preišče, da se krivci najtežje pokličejo na odgovornost in da se odredijo varnostne mere za preprečanje sličnih primerov v bodoče.

TOVARNA, KI BO IZDELALA VSAKO LETO na tisoče montažnih hiš

Po Bosni ne moreš potovati, ne da bi odnesel iz nje nepozabne vtise o nastajanju novega, veličastnega vtisa o graditvi nove, lepše in srečnejše socialistične Bosne. Iznad rdečih zvonic in stolpov džamij se dvigajo moderna tovarniška poslopja in orjaški tovarniški dimniki, skromne pritlične hišice in razpadajoče zidovje okrog njih, pa se umikajo večinastropnim hišam, delavskim naseljem in modernim mestom z drevoredi in sprehajališči. Visoko v gore so napeljane žice daljnovodov, ki povezujejo sistem elektrarn z metalurškimi središči. Nekdo je Franc Joževič Avstrija zgradila po tej zemlji nekaj ozkotirnih prog, po katerih so odvažali bosansko rudno bogastvo in les v Avstrijo, v Bosno pa vozili avstrijske čete, da bi ščitile to »zakonjeno« ropanje. Zdaj pa drve po mladodane ravnih železniških progah brez klancev skozi predore, čez nasipe in mostove vlaki po širokem tiru. Dolge kompozicije vagonov z rudo in lesom se križajo z vagoni naloženimi z žitom, tekstilijami in drugimi potrebščinami, ki jih vozijo prebivalstvu Bosne.

Delo ki ga je začela mladina, nadaljuje ljudstvo te republike. Kamor se ozreš, vidiš, kako podirajo staro in grade novo. Eden izmed velikih novih objektov je novo zgrajena moderna tovarna lesenih montažnih hiš v Zavidovičih. Prebivalci se še spominjajo ledine, ki se je pred meseci razprostirala tam, kjer stoji zdaj veličanska tovarniška poslopja, dimniki in stanovanjske hiše za delavce. In ko se ta ali oni prebivalec po daljši odsotnosti vrne domov, kar z glavo maje od začudenja,

Ko izstopi v Zavidovičih iz vlaka, postaja sicer pozna, mesto pa se je tako spremenilo, da ga komaj še pozna. Mar je mogoče, da se je podoba mesta v kratkem času tako spremenila? In vendar je tako.

Veliki vnemi delavcev gradbenega podjetja »Ozren« iz Doboja je treba pripisati, da so bila gradbena dela končana v rekordno kratkem času. Zdaj grade še nekatere stranske tovarniške prostore, v glavnih pa že montirajo stroje. Najtežja naloga monterjev je bila montirati lokomobilo, saj niso imeli nobenih podatkov o tem, kakšna je bila prej. Lokomobilo so morali sestaviti iz kupa železa, ki so ga pripeljali na račun reparacij iz Nemčije. Monterji so se večkrat posvetovali, potem pa so prišli za delo. V kupu železnih delov lokomobile ob železniški progi v Zavidovičih je več delov manjkalo. Vodja monterke ekipe Ivan Kranjc je proučil položaj in predlagal, naj bi sami izdelali manjša čela. Tako so tudi storili. Tiste dele, ki jih niso mogli sami izdelati, so pa dobili iz zeniške in sarajevske livarne in iz podjetja »Alija Aliagič«.

Več tednov so monterji naporno delali, napolnel pa je bilo delo uspešno opravljeno. Iz kupa železnih sestavnih delov so montirali močno lokomobilo z zmogljivostjo 250 Hp. Njena energija bo gonila vse tovarniške naprave in dajala tok za razsvetljavo ne le tovarni in delavskemu naselju, marveč tudi hišam v okolici.

Lokomobile ne kurijo s premogom, marveč z lesnimi odpadki, ki prihajajo iz vseh tovarniških oddelkov po širokih cevih na značni pritisk. Pri lokomobilih je zaposlen samo en nekvalificiran delavec, ki opravi vse delo sam.

Ko pa je bila lokomobila že montirana, je nastal nov problem. Tjeba je bilo izolirati notranje vodnike in napraviti izolacijsko ležišče. S šamotom, ki smo ga prej dobivali iz tujine, niso mogli računati. Zato so monterji sklenili, da bodo kar sami premagali tudi to težavo, ne da bi čakali na dobavo iz tujine. Ivan Kranjc je kmalu predložil v uporabo zmesi iz maveca, ilovice in žaganja. Preizkušnja je pokazala, da ima ta zmes vse pozitivne lastnosti tuje šamotne moke. Tako je skupina monterjev izpolnila svojo veliko nalogo in že drugi dan začela montirati druge stroje.

Nekateri oddelki že obratujejo s polno zmogljivostjo

S tovarno montažnih hiš bo dobila naša država eno najmodernejših tovarn te vrste v Evropi. Kot surovino bo uporabljala po pol metra dolge lesne odpadke, ki jih naša industrija doslej ni izkoristila. Hiše bodo montirali na tekočih trakah. V posebnih oddelkih bodo izdelovali vrata, okna in pohištvo. Ti izdelki pojdejo po tekočem traku v velike tovarniške prostore, kjer bodo izdelovali strešne konstrukcije in parkete. V posebnem tovarniškem od-

delu so delavnice za vzdrževanje tovarne. Večina modernih strojev je že montiranih in instaliranih v oddelkih. Razen oddelka za parkete s polno zmogljivostjo obratujeta že tudi ključavničarska in električna delavnica.

Vsaki dve uri ena hiša

V osmih urah bodo izdelali v tovarni štiri hiše. To pomeni, da jih bodo izdelali mesečno 120, ali letno 1242. Če bodo delali v dveh ali treh izmenah, kakor je predvideno, se bo to število znatno povečalo. Hiše v obliki vil, ki jih bo izdelovala ta tovarna, bodo za

delo in počitek naših delovnih ljudi zelo prikladne.

Tovarna bo izdelovala več tipov hiš. Nekatero bodo dvo ali tri stanovanjske. Vsako stanovanje bo imelo razen predsobe eno ali dve sobi, kuhinjo in priključno. Hkrati s hišo bodo naši delavci dobili tudi pohištvo. Vzidane omare, kuhinjsko opremo in vse drugo bodo izdelovali v tovarni serijsko. Vso hišo s pohištvo bodo lahko montirali v desetih urah.

Tovarna bo lahko kmalu vsaki dve uri izdelala po eno hišo s pohištvo vred. Njeno obratovanje bo velik napredek v dviganju življenjskega standarda naših delovnih ljudi in še ena velika zmaga v izpolnjevanju Titove petletke. (Po »Radu«)

Del nove tovarne montažnih hiš v Zavidovičih

